

หลักสูตรการฝึกยกระดับฝีมือ
สาขา การบำรุงรักษาวิผลที่ทุกคนมีส่วนร่วม
(Total Productive Maintenance, TPM)

รหัสหลักสูตร ๗๒๒๐๐๘๒๐๙๑๐๐๑
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ และมีความสามารถ ดังนี้

- ๑.๑ บอกความหมาย ความเป็นมา ประโยชน์และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการบำรุงรักษาแบบมีส่วนร่วมได้
- ๑.๒ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์โดยรวมและวิเคราะห์หาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องจักรได้
- ๑.๓ บำรุงรักษาเครื่องจักรโดยใช้เสาหลักของการดำเนินกิจกรรม TPM ได้
- ๑.๔ บำรุงรักษาเครื่องจักรด้วยเทคนิค TPM ได้

๒. ระยะเวลาการฝึกอบรม

ผู้รับการฝึกจะได้รับการฝึกในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในสังกัดกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นเวลา ๓๐ ชั่วโมง

๓. คุณสมบัติของผู้รับการฝึก

- ๓.๑ มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป
- ๓.๒ มีประสบการณ์การทำงาน หรือประกอบอาชีพ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๓ มีสภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึก และสามารถเข้ารับการฝึกได้ตลอดหลักสูตร

๔. วุฒิบัตร

ชื่อเต็ม : วุฒิบัตรพัฒนาฝีมือแรงงาน สาขา การบำรุงรักษาวิผลที่ทุกคนมีส่วนร่วม

ชื่อย่อ : วพร. การบำรุงรักษาวิผลที่ทุกคนมีส่วนร่วม

ผู้รับการฝึกที่ผ่านการประเมินผล และมีระยะเวลาการฝึกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของระยะเวลาการฝึกทั้งหมด จะได้รับวุฒิบัตร วพร. การบำรุงรักษาวิผลที่ทุกคนมีส่วนร่วม

๕. หัวข้อวิชา

รหัสวิชา	หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๗๒๒๐๙๓๙๘๐๑	การบำรุงรักษาวิผลที่ทุกคนมีส่วนร่วม	๑	-
๗๒๒๐๙๓๙๘๐๒	การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์โดยรวม	๑	๑
๗๒๒๐๙๓๙๘๐๓	เสาหลักของการดำเนินกิจกรรม TPM	๖	๙
๗๒๒๐๙๓๙๘๐๔	การประยุกต์ใช้เทคนิค TPM ในการบำรุงรักษาเครื่องจักร	๓	๙
๗๒๒๐๙๓๙๘๐๑	การวัดผลและประเมินผล	-	-
		๑๑	๑๙
	รวม	๓๐	

๖. เนื้อหาวิชา

๗๒๒๐๙๓๔๘๐๑ การบำรุงรักษาวิผลที่ทุกคนมีส่วนร่วม

(๑ : ๐)

วัตถุประสงค์รายวิชา

บอกความหมาย ความเป็นมา ประโยชน์และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการบำรุงรักษาวิผลที่ทุกคนมีส่วนร่วมได้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้เกี่ยวกับความหมาย ความเป็นมา และประโยชน์ของการบำรุงรักษาวิผลที่ทุกคนมีส่วนร่วม TPM (Total Productive Maintenance) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม TPM เรียนรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม TPM ซึ่งแบ่งออกเป็น ๑๒ ขั้นตอน แบ่งออกเป็น ๔ ช่วง ได้แก่ ช่วงของการเตรียมความจำเป็น ช่วงของการเตรียมการตั้งแต่การประกาศเจตนารมณ์ของการทำกิจกรรม TPM ช่วงเข้าสู่การดำเนินการปฏิบัติ และช่วงที่มีความมั่นคงการดำเนินกิจกรรมเพื่อรักษาสภาพให้คงอยู่

๗๒๒๐๙๓๔๘๐๒ การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์โดยรวม

(๑ : ๑)

วัตถุประสงค์รายวิชา

๑. บอกวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์โดยรวมและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปได้

๒. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์โดยรวมและวิเคราะห์หาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปได้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์โดยรวม (Overall Equipment Effectiveness , OEE) อัตราการเดินเครื่อง ประสิทธิภาพการเดินเครื่องจักร และอัตราคุณภาพของเครื่องจักร แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร

ฝึกปฏิบัติคำนวณค่าสัมประสิทธิ์โดยรวม (Overall Equipment Effectiveness , OEE) อัตราการเดินเครื่อง ประสิทธิภาพการเดินเครื่องจักร และอัตราคุณภาพของเครื่องจักร และวิเคราะห์หาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร การเพิ่มเวลารับภาระงาน เวลาเดินเครื่อง เวลาเดินเครื่องสุทธิ เวลาเดินเครื่องที่เกิดมูลค่า สดเวลาการหยุดตามแผน เวลาเครื่องหยุด เวลาเครื่องเสียกำลัง และการสูญเสียจากการผลิตของเสีย

๗๒๒๐๙๓๔๘๐๓ เสาหลักของการดำเนินกิจกรรม TPM

(๖ : ๙)

วัตถุประสงค์รายวิชา

๑. อธิบายเสาหลักและรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรม TPM ๘ เสาหลักได้

๒. บำรุงรักษาเครื่องจักรโดยใช้เสาหลักของการดำเนินกิจกรรม TPM ได้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้เกี่ยวกับเสาหลักของการดำเนินกิจกรรม TPM ๘ เสาหลัก ได้แก่ ๑) การปรับปรุงเฉพาะเรื่อง ๒) การบำรุงรักษาด้วยตนเอง ๓) การบำรุงรักษาตามแผน (planned Maintenance) ๔) การพัฒนาทักษะและความชำนาญการ ๕) การบริหารในขั้นเริ่มต้น ๖) การบำรุงรักษาคุณภาพ ๗) TPM ในหน่วยงานธุรกิจ และบริหารและหน่วยงานสนับสนุน ๘) การบริหารความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม

ฝึกปฏิบัติใช้เสาหลักของการดำเนินกิจกรรม TPM ๘ เสาหลัก ทำประวัติเครื่องจักร ดำเนินกิจกรรมปรับปรุงเฉพาะเรื่อง ๑๐ ขั้นตอน ดำเนินกิจกรรมการบำรุงรักษาด้วยตนเอง ๔ กิจกรรม ได้แก่ ทำความสะอาด เติมสารหล่อลื่น ตรวจสอบและปรับแต่งด้วยตนเอง องค์กรประกอบของกิจกรรมการดูแลรักษาด้วยตนเอง จัดทำ ACTIVITY BOARD , ONE POINT LESSON (OPL), MEETING ความรู้พื้นฐานในการบำรุงรักษาของ

พนักงานปฏิบัติการ ดำเนินกิจกรรมการบำรุงรักษาตามแผน ๗ ขั้นตอน บำรุงรักษาเชิงป้องกัน บำรุงรักษาหลังจากเสียหายและบำรุงรักษาเชิงปรับปรุง จัดทำตารางบำรุงรักษา ในรูปแบบของการจัดการองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะและความชำนาญการ ในด้านนี้ทและโบลท์ การหล่อลื่น ระบบการส่งกำลัง ระบบไฮดรอลิกส์ ระบบนิวเมติกส์ และระบบไฟฟ้า

สำรวจและวิเคราะห์สภาวะปัจจุบัน สร้างระบบการควบคุมดูแล ทำการศึกษาระบบใหม่ที่สร้างขึ้น รักษาระดับและปรับปรุงคุณภาพของเครื่องจักรให้คงที่หรือดีกว่าเดิม ดำเนินการกิจกรรม TPM ในสำนักงาน และกิจกรรมการบริหารความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม TPM ในการสร้างผลิตผลที่สูง มีคุณภาพดีขึ้น ผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการ ต้นทุนลดลง ผู้ใช้มีความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

๗๒๒๐๙๓๕๘๐๔ การประยุกต์ใช้เทคนิค TPM ในการบำรุงรักษาเครื่องจักร (๓ : ๙)

วัตถุประสงค์รายวิชา

๑. บอกเทคนิค TPM ในการบำรุงรักษาเครื่องจักรได้
๒. บำรุงรักษาเครื่องจักรด้วยเทคนิค TPM ได้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเครื่องจักร การสร้างระบบการบำรุงรักษา การสร้างเอกสารและคู่มือ การนำไปใช้ แนวทางการปรับปรุงและขั้นตอนการดำเนินงาน

ฝึกปฏิบัติศึกษาสภาพทั่วไปของเครื่องจักร เลือกเครื่องจักรเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการสร้างการบำรุงรักษาด้วยเทคนิค TPM สร้างระบบการบำรุงรักษา สร้างเอกสารและคู่มือ เอกสารและคู่มือเก็บเป็นองค์ความรู้ในการบำรุงรักษาเครื่องจักรในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปตามแนวทางของการจัดการความรู้ ๗ ขั้นตอน สร้างมาตรฐานการบำรุงรักษาเครื่องจักร วัดและประเมินการบำรุงรักษาด้านผลิตผล คุณภาพการผลิตได้ตรงตามความต้องการ ลดต้นทุน และมีความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

๗๒๒๐๙๓๕๙๐๑การวัดผลและประเมินผล (๐ : ๐)

วัดผลและประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรม และตรวจสอบขั้นตอนการบำรุงรักษาเครื่องจักร

*****

ผู้วิเคราะห์และจัดทำหลักสูตร

นายมนตรี	ประจักษ์จิต	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ
นางสาวมัทนา	ทองทรัพย์	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ
นางสาวจิรารัตน์	นักระนาด	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานปฏิบัติการ
นายอนุชา	แก้วเรือง	ครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช๓
นายพีระพันธ์	ประเสริฐวงษ์	ครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช๓
นายเจษฎา	พลายชุมพล	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ (ผู้จัดทำหลักสูตร)

ผู้เห็นชอบหลักสูตร

(นางดวงจันทร์ วงษ์สมุทร)

ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นายอำนาจ โกมลตรี)

นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาฝีมือแรงงาน

นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง
นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการพิเศษ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ๒ สุพรรณบุรี